

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto oikeusministeriölle hallituksen esityksen luonnoksesta laeiksi osakeyhtiölain, asunto-osakeyhtiölain, osuuskuntalain ja yhdistyslain muuttamisesta

Esitysluonnos etäkokousten pitämisestä on laadukas kokonaisuus. Asiaa on taustoitettu huolellisesti monesta eri näkökulmasta, jolloin myös esityksen tavoitteet ja esitykset ovat hyvin perusteltavissa. Vaikutusarviot ovat huolellisesti pohdittuja ja vaihtoehtojen arviointi on myös tehty taiten.

Esitysluonnoksen keskeisimmät puutteet ja kehittämiskohteet

- i) Esityksessä tulisi arvioida ikääntyneiden, vammaisten ja toimintarajoitteisten mahdollisuuksia osallistua etäkokousten keskusteluihin ja päätöksentekoon jokseenkin reaaliaikaisesti. Toimivatko esimerkiksi vammaisten käytössä olevat apuvälineet tyypillisten etäpalvelujen kanssa?
- ii) Esityksessä tulisi arvioida etäkokoukseen osallistuvien etätunnistamiseen liittyviä hybriditurvallisuusriskejä.

1. Hallituksen esitysluonnoksen keskeinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi osakeyhtiölakia, asunto-osakeyhtiölakia, osuuskuntalakia ja yhdistyslakia niin, että sallitaan etäyhteyden välityksellä ilman kokouspaikkaa pidettävät yhtiökokoukset, osuuskunnan ja edustajiston kokoukset sekä yhdistyksen ja valtuutettujen kokoukset. Niin sanotussa etäkokouksessa osakkeenomistaja, jäsen tai edustajiston tai valtuuston jäsen voisi käyttää täysimääräisesti oikeuksiaan kokouksen aikana etäyhteyden välityksellä. Puheoikeutta olisi voitava käyttää suullisesti. Ehdotuksen mukaan etäkokouksen pitämisen tai sallimisen edellytyksenä on määräys yhtiöjärjestyksessä tai säännöissä.

Täydet osallistumisoikeudet kokouspaikalla ja etäyhteyden välityksellä sisältävien niin sanottujen hybridikokousten järjestämisen edistämiseksi ehdotetaan, että tällaisesta kokousvaihtoehdosta säädetään

erikseen ja että yhtiökokous taikka osuuskunnan tai yhdistyksen kokous voisi tavallisella enemmistöpäätöksellä päättää tällaisen etäosallistumisoikeuden sisältävästä yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen muutoksesta. Ehdotetut muutokset koskevat myös osuuskunnan edustajiston ja yhdistyksen valtuutettujen kokouksia. Kaikissa yhteisömuodoissa lähtökohtaisesti hallitus voisi päättää hybridikokouksen pitämisestä, jollei yhtiöjärjestyksessä tai säännöissä rajoiteta hybridikokouksen järjestämistä.

Lisäksi ehdotetaan, että asunto-osakeyhtiössä, joissa on vähintään 30 osakehuoneistoa, kymmenesosan yhtiön osakkeista omistavat voivat vaatia hybridikokouksen järjestämistä perinteisen yhtiökokouksen sijasta. Myös kokonaan etäyhteyden välityksellä pidettäviin yhtiökokouksiin siirtyneessä asunto-osakeyhtiössä vastaavan vähemmistöosuuden omistajat voisivat vaatia hybridikokousta.

Vähimmäisvaatimuksena olevan täydet oikeudet sisältävän kokousoosallistumisen lisäksi yhtiö, osuuskunta ja yhdistys voisivat voimassa olevassa laissa säädettyä vastaavasti tarjota muita keinoja, kuten ennakoäänestysmahdollisuuden ja mahdollisuuden käyttää puheoikeutta kirjallisesti ennen kokousta tai kokouksen aikana. Näiden lisämahdollisuuksien tarjoamisen sääntelyä ehdotetaan selvennettäväksi siten, että kokouksessa läsnäolijaksi katsottavan osakkeenomistajan tai jäsenen on voitava käyttää äänioikeuttaan ennen kokousta tai sen aikana. Ennakoäänentien huomioon ottamisen varmistamiseksi ehdotetaan, että ennakoäänestyksen kohteena oleva päätösehdotus on esitettävä muuttamattoman yhtiökokouksessa tai osuuskunnan kokouksessa.

Lisäksi ehdotetaan etäosallistumisen tarjoamisen edistämiseksi, että tietyin edellytyksin osakkeenomistajan tai jäsenen ilmoitus etäosallistumisesta on sitova. Näin yhtiö, osuuskunta tai yhdistys voi paremmin mitoittaa kokouspaikan ja muut tarvittavat kokousresurssit todellisen tarpeen mukaan.

Etäyhteyksien häiriötilanteiden huomioon ottamiseksi ehdotetaan lisäksi osakeyhtiölakiin, asunto-osakeyhtiölakiin ja osuuskuntalakiin nimenomaisia säännöksiä kokouksen puheenjohtajan oikeudesta keskeyttää kokous yhteyshäiriön vuoksi.

Lisäksi alennetaan kynnystä laajan kirjallisesti käytettävän puheoikeuden tarjoamiseen osakeyhtiön yhtiökokoukseen ja osuuskunnan kokoukseen osallistuville. Tietyin edellytyksin osakkeenomistajien tai jäsenten kirjallisia puheenvuoroja voidaan yhdistellä ja muokata sekä puheenvuorojen ja niihin annettavien vastausten saattaminen kokousyleisön tietoon voidaan siirtää yhtiökokouksen tai osuuskunnan kokouksen ulkopuolelle. Tämä mahdollisuus koskisi muuten kuin suullisesti kokouksen aikana käytettäviä puheenvuoroja.

Lisäksi ehdotetaan, että pörssi- ja First North -yhtiöiden yhtiökokoukset voivat päättää etäkokouksen järjestämisen edellytyksenä olevasta yhtiöjärjestyksen muutoksesta vuoden 2022 aikana vastaavasti kuin kesäkuun 2022 loppuun voimassa olevassa väliaikaisesta poikkeamisesta osakeyhtiölaista, asunto-osakeyhtiölaista, osuuskuntalaista, yhdistyslaista ja eräistä muista yhteisölaeista annetussa laissa säädetään.

2. Arvio hallituksen esitysluonnoksesta ja vaikutusarvioinneista

2.1 Yleiset huomiot

Arviointineuvosto pitää onnistuneena esitysluonnoksen kuvausta lainsäädännön nykytilasta, käytännöistä ja väliaikaisesta sääntelystä saaduista kokemuksista. Esitysluonnoksesta käy ilmi niin osakeyhtiön, asunto-osakeyhtiön, osuuskuntien kuin yhdistysten ominaispiirteet ja näiden ominaispiirteiden merkitys hybridi- ja etäkokouksien järjestämisen näkökulmasta. Tarve lainmuutokselle on hyvin perusteltu.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnos on selkeästi kirjoitettu ja siinä on selostettu ymmärrettävästi lain tavoitteet ja keskeiset esitykset.

Esitysluonnoksen perusteella ehdotusta on pohjustettu erilaisilla selvityksillä, mietinnöillä ja kuulemisilla, mikä on myönteistä. Hallituksen esitysluonnoksen kuuleminen on tapahtunut kahdessa eri osassa, mutta erilliset kuulemiset ovat olleet avoimia. **Arviointineuvoston näkemyksen mukaan** luonnoksessa annettujen tietojen perusteella kuuleminen on ollut riittävää.

Esitysluonnoksessa kuvataan kokemuksia, joita on saatu väliaikaisista poikkeamista osakeyhtiölaista, asunto-osakeyhtiölaista, osuuskuntalaista, yhdistyslaista ja eräistä muista yhteisölaeista annetuista laista etäkokousten mahdollistamiseksi. Kokemukset ovat olleet pitkälti myönteisiä. Kokousosallistuminen ja kokousaktiivisuus ovat jopa lisääntynyt vuoteen 2019 verrattuna. Väliaikaiset lait ovat olleet voimassa 1.5.2020 lähtien ja joista viimeisimmän voimassaolo päättyy 30.6.2022.

Arviointineuvosto pitää hyvänä käytäntönä, että esitysluonnoksessa käydään melko perusteellisesti läpi väliaikaisesta lainsäädännöstä saatuja kokemuksia. Asiaa on käsitelty monipuolisesti eri näkökulmista ja kokemukset ovat relevantteja uutta lainsäädäntöä valmisteltaessa.

Arviointineuvosto pitää myönteisenä esitysluonnoksen vaihtoehtojen arviointia, jossa on kuvattu melko konkreettisesti, mitä eri vaihtoehdot käytännössä tarkoittaisivat. Esimerkiksi osakeyhtiöitä koskeva vaihtoehtojen käsittely on monipuolinen.

Arviointineuvosto pitää myönteisenä, että esitysluonnoksessa on avoimesti kirjattu vaikutusarvioinnin lähteet.

2.2 Taloudelliset vaikutukset

Arviointineuvosto pitää myönteisenä, että esitysluonnoksessa on käsitelty monipuolisesti hybridi- ja etäkokousten järjestämisestä aiheutuvia vaikutuksia eri näkökulmista osakeyhtiöille ja osakkeenomistajille. Esimerkiksi ulkomaisten sijoittajien näkökulmia ja vaikutuksia on arvioitu. Luonnoksessa on käsitelty

kustannussäästöjä ja toisaalta etäkokouksen ulkoistamisesta mahdollisesti aiheutuvia kuluja. Kulut ja säästöt lienevät vähäisiä esimerkiksi pörssiyrityksen näkökulmasta, mutta esitysluonnokseen voisi lisätä pari esimerkkiä perinteisen kokouksen ja vastaavasti hybridi- tai etäkokouksen kustannusten mittaluokasta.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksen perusteella saa riittävän käsityksen asunto-osakeyhtiöille ja niiden osakkeenomistajille koituvista vaikutuksista. Esitysluonnoksessa on kuvattu myös vähäisen digikokemuksen omaavien ihmisten mahdollisuuksia osallistua paikan päällä kokoukseen.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa on arvioitu myös osuuskuntien ja yhdistysten jäsenille etäkokouksista aiheutuvia kustannuksia ja hyötyjä.

2.3 Ympäristövaikutukset

Arviointineuvosto katsoo, että ympäristövaikutusten huomiointi on myönteistä, vaikka tarkempia arvioita vaikutuksista onkin mahdotonta tässä vaiheessa tehdä.

2.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Arviointineuvosto kiinnittää huomioita vammaisten ja toimintarajoitteisten henkilöiden mahdollisuuksiin osallistua etäkokouksiin. Asiaa on sivuttu ikääntyneiden ihmisten osalta, mutta esitysluonnoksessa ei ole käsitelty, toimivatko esimerkiksi vammaisten käytössä olevat apulaitteet puheen tai kirjoituksen tuottamiseksi tyypillisten etäpalvelujen kanssa tai millaisia laitetarpeita ikääntyneillä saattaa olla. Toisin sanoen onko vammaisilla ja ikääntyneillä mahdollisuutta osallistua etäkokousten keskusteluihin tai päätöksentekoon jokseenkin reaaliaikaisesti. Osakkeenomistajan asiamies tai avustaja voi toki ilmoittautua etäkokoukseen, mutta yleisellä tasolla olisi hyvä arvioida ikääntyneiden, vammaisten ja toimintarajoitteisten mahdollisuuksia osallistua itse etäkokouksiin.

Esitysluonnoksessa käsitellään etäkokouksen osallistujien tunnistamista. **Arviointineuvosto katsoo**, että etätunnistamisen hybriditurvallisuusriskejä tulisi arvioida.

Arviointineuvosto katsoo, että esityksessä voisi yleisellä tasolla arvioida, onko esityksellä merkitystä valtakirjojen turvaan ja tehokkaaseen säilytykseen, kun teknologia kehittyy ja toisen puolesta toimiminen helpottuu.

3. Lainsäädännön arviointineuvoston lausuma

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto on annettu osakeyhtiölain, asunto-osakeyhtiölain, osuuskuntalain ja yhdistyslain muuttamisesta koskevasta hallituksen esityksestä (OM030:00/2021), jonka oikeusministeriö toimitti arviointineuvoston käyttöön sähköpostitse 9.3.2022. Lausunto on julkinen.

Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos täyttää säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvostolla on vain vähäisiä lisäysehdotuksia esitysluonnokseen.

Helsingissä 6. huhtikuuta 2022

Leila Kostiainen

Lainsäädännön arviointineuvoston puheenjohtaja

Meri Virolainen

Arviointineuvos, arviointineuvoston sihteeri

Yhteystiedot:

Valtioneuvoston kanslia
PL 23, 00023 Valtioneuvosto
vnk.fi
p. 0295 16001

Liite 1 Arviointineuvoston käyttämät standardilausumat

1. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos täyttää säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvostolla on vain vähäisiä lisäysehdotuksia esitysluonnokseen.
2. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos vastaa pääosin säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjetta. Arviointineuvosto suosittelee, että hallituksen esitystä täydennetään neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.
3. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos noudattaa osittain säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjetta. Arviointineuvosto suosittelee, että esitysluonnosta korjataan neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.
4. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos on puutteellinen säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjeen näkökulmasta. Esitysluonnosta tulee korjata neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.
5. Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa on merkittäviä puutteita. Esitysluonnoksen pohjalta ei todennäköisesti pysty muodostamaan riittävää ja perusteltua käsitystä esityksestä, eikä sen taloudellisista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista. Ilman puutteellisuuksien korjaamista on vakavasti harkittava, voiko esityksen antaa eduskunnan käsiteltäväksi. *

* Viimeinen virke voidaan jättää pois niissä tilanteissa, kun esitystä ei käytännössä voida vetää pois.